

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8589,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Inzynieria-spoleczna-w-Europie-Srodkowej-w-XX.html>
28.02.2026, 09:28

Międzynarodowa konferencja naukowa „Inżynieria społeczna w Europie Środkowej w XX wieku” – Warszawa, 2-4 kwietnia 2012

15.03.2012

W dniach 2-4 kwietnia 2012 r. w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” im. Janusza Kurtyki przy ul. Marszałkowskiej 21/25 w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa zatytułowana „Inżynieria społeczna w Europie Środkowej w XX wieku”.

Organizatorami konferencji są: Instytut Pamięci Narodowej, Niemiecka Wspólnota Badawcza, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie oraz Polska Akademia Nauk wraz z Instytutem Studiów Politycznych PAN.

Przedmiotem zainteresowania uczestników konferencji jest stan badań, postulaty badawcze, a także problem relacji między nauką a polityką. Tematem rozważań była najpierw inżynieria społeczna do II wojny światowej, a następnie analiza polityki ludnościowej III Rzeszy w okupowanej Polsce, w tym Generalny Plan Wschodni. Ostatnim punktem obrad było porównawcze spojrzenie na tę politykę obydwu totalitarnych systemów jako punkt wyjścia do szukania odpowiedzi o jej kontynuację lub brak w okresie powojennym.

Konferencja była wstępem do otwarcia w Warszawie wystawy Niemieckiej Wspólnoty Badawczej pt. „Nauka. Planowanie. Wypędzenie. Generalny Plan Wschodni Narodowych Socjalistów”. To właśnie rozliczenie z zaangażowaniem niemieckiej nauki w ideologię i politykę narodowego socjalizmu było impulsem, żeby w szerszej perspektywie spojrzeć na politykę ludnościową III Rzeszy w okupowanej Polsce, a także na jej długofalowe uwarunkowania.

PROGRAM KONFERENCJI

2 kwietnia 2012 r.

14.00-14.30 – Otwarcie konferencji

14.30-19.00 – Sesja I – Okres do II wojny światowej

Prowadzący – prof. dr hab. Eduard Mühle, Niemiecki Instytut Historyczny, Warszawa

- *Polityka ludnościowa, eugenika* – prof. dr hab. Thomas Etzemüller, Universität Oldenburg, Institut für Geschichte
- *Higiena rasowa jako nauka przewodnia planowania przestrzennego i nauki o ludności* – prof. dr hab. Sabine Schleiermacher, Charité – Universitätsmedizin Berlin, Institut für Geschichte der Medizin
- *Utopie nowoczesności: państwo jako wspólnota narodowa, rasowa albo klasowa* – prof. dr hab. Theodore Weeks, Southern Illinois University
- *Migracje przymusowe do czasu II wojny światowej jako narzędzie kształtowania narodu* – prof. dr

hab. Michael Schwartz, Institut für Zeitgeschichte – Abteilung Berlin

- Dyskusja

3 kwietnia 2012 r.

9.30–12.15 – Sesja II, część I – Lata II wojny światowej

Prowadzący – prof. dr hab. Piotr Madajczyk

- *Nauka w służbie totalitarnych ideologii* – prof. dr hab. Patrick Wagner, Martin-Luther-Universität, Philosophische Fakultät, Institut für Geschichte
- *Okręg Rzeszy Kraj Warty jako pole eksperymentalne narodowosocjalistycznej polityki ludnościowej* – prof. dr hab. Maria Rutowska, Instytut Zachodni, Poznań
- *Nauka i Holocaust* – dr Jacek Młynarczyk, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń
- Dyskusja

12.30–13.30 – Konferencja prasowa dotycząca wystawy „Nauka, planowanie, wypędzenie. Generalny Plan Wschodni narodowych socjalistów”

13.30–15.00 – Przerwa

15.00–17.30 – Sesja II, część II – Lata II wojny światowej, Generalny Plan Wschodni

Prowadzący – prof. dr hab. Piotr Madajczyk

- *„Germanizacja”, przesiedlenie, masowy mord. Generalny Plan Wschodni a koncepcje nowego porządku etnicznego Europy Wschodniej podczas II wojny światowej* – prof. dr hab. Isabel Heinemann, Westfälische Wilhelms-Universität, Münster
- *Osadnictwo Niemców etnicznych w Okręgu Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie (wybrane zagadnienia)* – Jan Daniluk, Instytut Pamięci Narodowej, Gdańsk
- *Niemiecka akcja wysiedleńczo-osadnicza na Zamojszczyźnie 1941–1943. Przegląd polskiej literatury przedmiotu* – Agnieszka Jaczyńska, Instytut Pamięci Narodowej, Lublin
- Dyskusja

4 kwietnia 2012 r.

9.30–12.15 – Sesja III – Polityka ludnościowa po II wojnie światowej

Prowadzący – dr hab. Ruth Leiserowitz, Niemiecki Instytut Historyczny, Warszawa

- *Sowiecki darwinizm społeczny: przemysłowa kolonizacja, mobilizacja masowa, głód i praca przymusowa w czasach stalinowskich* – prof. dr hab. Dietrich Beyrau, Universität Tübingen, Institut für Osteuropäische Geschichte und Landeskunde
- *Migracje przymusowe oparte o kryterium narodowości po II wojnie światowej. Kontynuacje i dyskontynuacje* – prof. dr hab. Piotr Madajczyk, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa
- *Komunistyczne konstrukcje narodowe: asymilacja przymusowa, separatystyczne tworzenie narodu a ponadnarodowe koncepcje* – prof. dr hab. Stefan Troebst, Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas an der Universität Leipzig
- Dyskusja

12.15–12.30 – Zakończenie konferencji

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

INŻYNIERIA SPOŁECZNA W EUROPIE ŚRODKOWEJ W XX WIEKU

ZAPROSZENIE

[zaproshenie PL internet okladka.jpg](#)

Pliki do pobrania

[Program konferencji „Inżynieria społeczna w Europie Środkowej w XX wieku” \(pdf, 181.83 KB\)](#)
[Zaproszenie na konferencje \(pdf, 597.17 KB\)](#)